

PRAŽSKÝ

09*2026

přehled

KULTURNÍCH POŘADŮ

74. ročník

S námi máte přehled!

Objevte svět fantazie v Muzeu Karla Zemana

Interaktivní muzeum, kde si
vyzkoušíte triky, které dodnes fascinují!

Muzeum je otevřeno každý den 10.00–19.00, hned vedle Karlova mostu (ulice Saská 3, Praha 1)
Vstupenky lze zakoupit na pokladně muzea nebo se slevou na www.muzeumkarlazemana.cz

11.–13. 9. 2026

TÁBORSKÁ SETKÁNÍ®

TRŽIŠTĚ * DOBOVÉ LEŽENÍ * HISTORICKÉ ULÍČKY * PRŮVODY

VLASTA REDL * DOCTOR VICTOR

BUTY * PÍSNĚ HANY ZAGOROVÉ

V PODÁNÍ BOOM!BANDU A EVY KLEINOVÉ

WWW.TABORSKASETKANI.EU

Milí čtenáři,

věříme, že nás čeká teplotně příjemné babí léto i podzim a budeme se moci směle vrhnout do víru nastávajících kulturních událostí. Nová sezona začíná a já vám z ní ráda opět vyberu několik zajímavých akcí.

Divadlo Bez zábradlí pokračuje v dlouholeté spolupráci s Divadlem Bolka Polívky a nabídne vybraná představení této scény. Dále

na vás čeká Slovenské divadlo v Praze, které představí tři oblíbené hry s hereckými osobnostmi a kvalitním humorem. Takže pokud si chcete připomenout brněňštinu i slovenštinu, neváhejte.

V kinech poběží hned několik inspirativních premiér, mj. dokument o jedné z nejvýraznějších osobností naší hudební scény, zpěvačce Báře Basikové. Neuvěřitelný časosběrný dokument režisérky Heleny Třeštíkové určitě stojí za zhlédnutí, pokud jste již neviděli ve Varech...

Další hudební dokument představuje americkou popovou zpěvačku Katy Perry ve filmu Katy Perry: The Lifetimes Tour – Live From Paris režiséra Paula Dugdala, natočeného během turné v Paříži a nabízející i průřez její kariérou. Do třetice vám doporučím snímek o americké skupině Linkin Park, která začala hledat novou cestu k obnovení kapely, a povedlo se. Film Linkin Park: Unshatter režíroval Joseph Hahn.

Za výtvarným uměním můžete zavítat do Museu Kampa, kde až do 13. září probíhá výstava malířky, grafičky a sochařky Adrieny Šimotové. Předtím jste ale zváni na Den Museu Kampa, který se uskuteční 8. září, kdy si připomeneme nedožití 107. narozeniny zakladatelky Medy Mládkové. Při té příležitosti proběhne bohatý program s komentovanými prohlídkami a zvýhodněným vstupným do Museu Kampa. Nenechte si ujít.

Pokud si chcete rozšířit znalosti a povědomí o tvorbě Josefa Sudka, tak zajděte do galerie na Úvoze, kde najdete komorní výstavu s neobvyklými snímky kolejnic, popelnic či jiných technických zařízení a materiálů. Sudkova reklamní spolupráce s průmyslovými podniky přinesla úplně jiné téma jeho fotografií.

Přeji všem našim čtenářům příjemné babí léto a inspirující kulturní zážitky.

Alice Braborcová, odpovědná redaktorka

rozhovor 2

Vnitřní dialogy Jiřího Gruse

knižní tipy 4

Ibráhím ibn Jákúb a město Frágha (1060 let) 5

archeologie 6

KAM s Vojtěchem Kašparem za památkami

kalendárium 8

divadla 12

hudba, film 18

galerie, výstavy 24

muzea, památky 28

zážitky 36

křížovka, soutěže, výherci 40

PRAŽSKÝ PŘEHLED

kulturních pořadů

měsíčník, ročník LXXIV

vydává: Vydavatelství KAM po Česku, s. r. o.

Kubelíkova 1108/30, 130 00 Praha 3 | IČ: 04892232 | tel.: +420222944816-7 |

mobil: +42060223279 | e-mail: redakce@kampocesku.cz |

www.kampocesku.cz | ISSN 0862-9293

fota kalendárium ©: Wikimedia Commons, autor Ricardalovesmonuments; ČSFD; FDb.cz

grafický design: KAM po Česku

distribuce: elektronicky, zajišťuje redakce

předplatné: Vydavatelství KAM po Česku, s. r. o.

foto na titulní straně: Muzeum Karla Zemana

Za zveřejnění inzerce a PR článků odpovídá zadavatel. Za změnu programu odpovídá pořadatel. Veškerá práva včetně práva reprodukce jsou vyhrazena.

© Vydavatelství KAM po Česku, s. r. o.

Český malíř, komiksový kreslíř a scenárista Jiří Grus se narodil v dračím městě Trutnově 20. 11. 1978. Absolvoval Akademii výtvarných umění, ateliér klasické malby Zdeňka Berana (2004). Jako malíř se stal známým, jako malíř komiksů ještě známějším.

Vnitřní dialogy Jiřího Gruse

Jeho komiksy Nitro těžkne glycerínem a Voleman, najdete v první desítkce nejlepších českých komiksů všech dob. Získal několik komiksových cen Muriel. Ilustroval díla Hrabala, Fukse, Vančury, Haška, Pícku a dalších. Jiřího kresby, které se díky poctivosti provedení posouvají mezi umění, snesou srovnání se Zdeňkem Burianem. Toto srovnání nejlépe vyzní v ilustracích díla Jaroslava Foglara. Jiří žije a tvoří v Trutnově, kde se narodil.

Studium malby bylo pro Vás čím?

Pokračování rozvíjení výtvarných dovedností v prostředí, které studenta uvede do širšího

kontextu výtvarného umění a jeho provozu. Na AVU jsem studoval v letech 1997-2004 v Ateliéru klasické malby prof. Berana, kde se kladl důraz na řemeslné zvládnutí malířské techniky. Zajímaly mě postupy a pojetí starých mistrů typu Rubense, ale i realistická malba 19. století. Pro mé zaujetí to bylo ideální místo.

Proč právě komiksová tvorba?

Komiks mě zajímal od dětství, myslím, že jsem už kolem 7-8 roku zkoušel vlastní výtvary. Okouzli mě ten princip, kdy pár obrázků řazených smysluplně vedle sebe získává schopnost nést příběh

a myšlenku. Bavily mě i filmy, ale komiks měl v sobě prvek svobody, protože bylo možné pokusit se zhmotnit vlastní epické představy a to s minimem nákladů.

Máte nějaký umělecký vzor?

V dětství jsem měl několik vzorů, od kterých jsem se učil, třeba Káju Saudka. Komiks je přese všechno časově náročná disciplína, kreslíř musí být schopen nakreslit vlastně cokoli. Dnes třeba při práci na ilustracích Rychlých šípů myslím na Zdeňka Buriana nebo Jana Fischera, ale jde už spíš o takový vnitřní dialog s nimi, který mi ve chvílích

Rychlé šípy, volný motiv ze Stínadel

Rukověť pábitelského učně, B. Hrabal, Karolinum 2014

Měsíček II, 2016

Maketa štěstí, 2016

Jak velká to byla pro Vás výzva ilustrovat Foglarovky?

Ještě když jsem kolem roku 2020 odevzdával ilustrace ke knize Stínadla se bouří, jsem netušil, jak širokou fanouškovskou základnu foglarovský svět stále má. Lidé mi začali sami od sebe psát, často kladně a nadšeně, ale objevily se i kritické výtky ohledně mého pojetí, nebo upozornění na odchylky od textu apod. Postupně jsem začal prodávat i originály ilustrací nebo malovat Rychlé Šípy na zakázku, což mě v podstatě zachránilo a mohl jsem dál pokračovat.

Jaké byly reakce „skalních příznivců“ Rychlých šípů?

Budoucnost v mém povolání se vždy odvíjí od dobře odvedené práce v přítomnosti.

Člověk musí s každým dalším projektem potvrzovat kvalitu a vytvářet si tak nové příležitosti. Je to náročné, ale vybral jsem si to pro tu velkou míru svobody, ale i zodpovědnosti.

Na čem aktuálně děláte a co byste rád dělal v budoucnosti?

v současné době ilustruji Stín kapradiny Josefa Čapka pro Karolinum, s kolegou Džianem Babanem připravujeme nové díly komiksů s Rych-

Oslava

B. Hrabala, Fuksova Spalovače mrtvol, Durychovu Boží duhu apod. Požadavek byl, aby ilustrace pro Stínadelskou trilogii byly plastické, epické a lehce umělecké. Při práci na Rychlých Šípech jsem zkrátka mohl přirozeně propojit to, co jsem se naučil v příbuzných disciplínách.

lymi Šípy, většinu času ale trávím v atelieru při práci na vlastních malbách.

Děkuji za milý a upřímný rozhovor. Přejí Vám jen takové výzvy, které využijí a prohloubí Váš umělecký potenciál.

Luděk Sládek

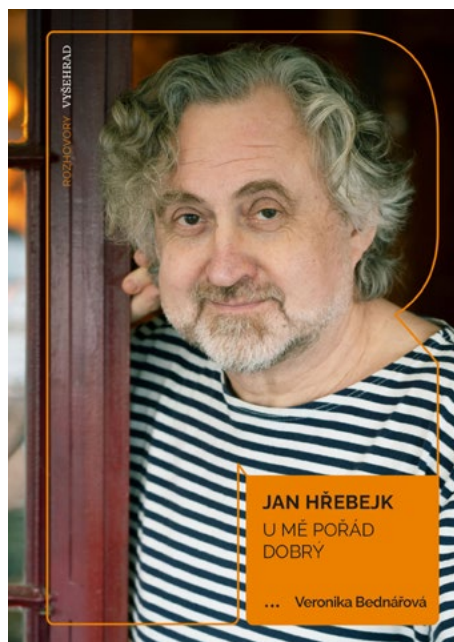
krize dodá odvalu nebo pomůže najít řešení tam, kde během práce tápu.

Co malujete rád a čemu se raději vyhnete?

Maluji rád lidi a teď už mnoho let i krajinu, nebo městskou krajinu. Obecně mě zajímá prostor mezi jednoduchou linií, tvarem, zkratkou a vrstevnatou výstavbou, která vede k prohloubení a určité míře iluzivnosti. Myslím, že se nevyhýbám ničemu smysluplnému, ale je pravda, že třeba automobily, letadla nebo technika obecně mě vlastně moc neoslovuje, neumím se u toho správně nadchnout.

Jak se stalo, že Vás oslovila Skautská nadace Jaroslava Foglara?

Roman Šantora z Nadace znal moji komiksovou tvorbu, ale i práci pro nakl. Karolinum, kde téměř 20 let ilustruji literární díla edice Modern Czech Classics. Tam najdeme třeba povídky

Jan Hřebejk, Veronika Bednářová

U mě pořád dobrý

O filmech a taky trochu o životě. „Filmová režie je řemeslo, které se může, když ho děláte poctivě a s vášní, stát uměním,“ říká režisér Jan Hřebejk. Rozhovory vedené novinářkou Veronikou Bednářovou sledují Hřebejkův tvůrčí vývoj od raných děl přes Pelíšky až po mezinárodně oceňované snímky. Jaké bylo jeho dětství a dospívání? Točí raději komedie, nebo dramata? Jak se mu pracuje s Petrem Jarchovským? Rozhovor plný historek z natáčení odhaluje osobnost známého umělce a ukazuje, jak jeho filmová estetika odráží proměny české společnosti.

V rozhovoru nás Jan Hřebejk nechá nahlédnout nejen za stříbrné plátno. Dozvíme se o jeho dětství, poznamenaném tatínkovým pobytem v komunistickém lágru. O pokusech dostat se na FAMU, a to na scenáristiku, nikoli na režii. O filmových tvůrčích jeho generace, Chaunovi, Trojanovi, Marhoulovi, Renčovi, Zelenkovi...

Odpoví na nepříjemné otázky, které jeho filmy se nepovedly, jaké má jako režisér nedostatky nebo proč nerad píše scénáře. Přizná veliké úspěchy své kariéry, světové ohlasy na jeho české filmy včetně nominace na Oscara.

Jan Hřebejk (nar. 27. 6. 1967 v Praze) je filmový a divadelní režisér. Vystudoval Akademické gymnázium ve Štěpánské ulici a scenáristiku a dramaturgii na FAMU. Patří mezi nejvýraznější české filmové režiséry, natočil více než 20 celovečerních filmů, podílel se na televizních i filmových seriálech. Věnuje se rovněž dokumentárním a krátkometrážním filmům a režijně se podílí na divadelních inscenacích v divadle Pod Palmovkou.

cena: 399 Kč

www.albatrosmedia.cz

Magdalena Wagnerová

Pověsti staré Prahy

Soubor třiceti pověstí a legend, které se vztahují k nejznámějším místům hlavního města Prahy. Tato místa lze dodnes navštívit, a tak se kniha může stát současně i jakýmsi zábavným, atypickým průvodcem, který lze vzít s sebou třeba na procházku.

cena: 199 Kč

www.plotknihy.cz

Martin Velíšek, Milan Starý

Můj stát. Putování s českým lvem za sedmi státními symboly

Kdo jsou nejvýznamnější patroni a světci naší země? Kým byli za života a jaký význam měli a mají pro naši zemi a pro evropskou civilizaci? Český lev v této knize seznamuje děti s Cyrilem a Metodějem, se svatou Ludmilou, svatým Václavem a mnoha dalšími význačnými postavami. Prostřednictvím osudů světců zároveň provede čtenáře českými dějinami a obohatí jejich znalosti o to, co v učebnicích nebývá. Vydalo nakladatelství Pikola.

cena: 259 Kč

www.luxor.cz

smarticular.net

Jedlé město. Vyjděte do ulic!

36 zdravích prospěšných rostlin hned za humny a přes 100 receptů, díky nimž ušetříte a které vám udělají radost. Jsou města pouze betonovou pouští zahlcenou výfukovými plyny a se psími výkaly na každém rohu? Ani náhodou! Stranou od nákupních center a hlavních tříd je možné v každém městě objevit překvapivě zdravé poklady rostlinné říše. Stačí jen najít odvahu a začít hledat. V této knize vám představíme volně rostoucí jedlé rostliny, na které lze narazit nejen v přírodě, ale i na zastavěných plochách. Naleznete zde také nejruznější důležité tipy, kdy bylinky sbírat, kdy sklízet plody a jak to všechno zpracovávat. Vydejte se objevovat jedlou přírodu ve svém okolí! Sklízet a sbírat divoce rostoucí pochoutky ve městě zní téměř určitě paradoxně, ale v praxi se s nimi možná setkáte takřka všude.

cena: 99 Kč

www.knihykazda.cz

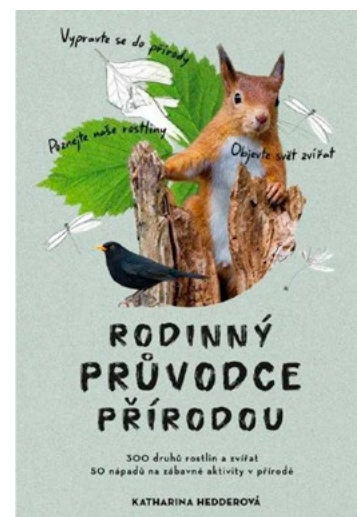
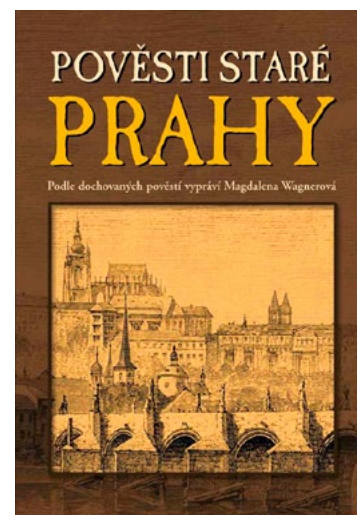
Katharina Hedderová

Rodinný průvodce přírodou

Jak se liší kos a drozd? Z které housenky vyroste který druh motýla? A jaké lesní plody jsou jedlé a jaké ne? Vydejme se s rodinou na výlet a zažijeme přírodu společně s dětmi. Rodinný průvodce nabízí nejen profily nejčastějších druhů rostlin a živočichů, s nimiž se můžeme potkat ve svém okolí nebo na cestách, ale také nápady na zábavné i poznávací aktivity pro milovníky přírody všech věkových kategorií. Vydalo nakladatelství Universum.

cena: 499 Kč

www.luxor.cz

Ibráhím ibn Jákúb a město Frágha (1060 let)

*Naše raná historie je plná bájí a pověstí, leč ověřitelných
pravd je poskrovnu. Proto byla zpráva cizího vyslance
o naší zemi v časech vlády pátého českého knížete z rodu
Přemyslovců Boleslava I. Ukrutného k nezaplacení.*

Praha, dřevoryt z Norimberské kroniky, 1493

Fiktivní podoba Ibráhíma ibn Jákúba

Andalusan Ibráhím ibn Jákúb zastínil domácí kronikáře svou věcností a schopností publikovat nabyté poznatky o zemích, které navštívil. Mluvíme nejspíš o letech 965–966, kdy pravděpodobně neoficiální vyslanec córdobského chalífy al-Hakama II. jel navštívit císaře Otu I. do Magdeburku. Při té příležitosti nenavštívil jen Čechy, ale i značnou část Evropy. Jeho cesta vedla po souši z Córdoby do Bordeaux, odtud plul lodí k Jutskému poloostrovu (dnes Dánsko) a po souši doputoval ke dvoru císaře Oty I. v Magdeburku. Císař ho přijal, patrně jako soukromého cestovatele. Žid sloužící v té době muslimskému vládci coby vyslanec nebyl ničím výjimečným. Tím se stal Ibráhím ale až roku 973. Nicméně zpráva z cest, kterou sepsal, měla jistě svůj důvod a využití.

Z Magdeburku se Ibráhím ibn Jákúb vydal jižní cestou, tzv. srbskou, přes území slovanských Srbů na sever od nás. Překročil masiv Krušných hor a roku 966 doputoval po obchodní stezce do Prahy. Bylo to 100 let poté, co kníže Bořivoj I. přestěhoval sídelní místo Přemyslovců z Levého Hradce do Prahy (885). Za tu dobu se Praha stala centrem říše českého knížete Boleslava I., který ovládal Čechy, Moravu a Slezsko, jižní Polsko s Vratislavem a Krakovem, včetně oblastí sahajících až k Volyni. Byl vládcem důležitých obchodních cest a plnil si truhlice z tržních poplatků. Navíc sídelní město knížete hrá-

lo významnou roli v obchodu, protože soustřeďovalo zboží žádané v jižních oblastech Evropy.

Ibráhím ibn Jákúb také popsal země Slovanů, v nichž rozlišoval čtyři království a jejich krále. Prvním byl Měšek I. (vládce severu), první historicky doložený polský kníže, jehož popsal jako vládce nejvýznamnější slovanské země, která oplývala množstvím dobytka, potravin, medu a ryb. Druhým byl král Bulharů, vládce mocné říše na Balkáně. Třetím byl Nakon (vládce kmene Obodritů), významný kníže polabských Slovanů, jehož sídelní oblast ležela na západních slovanských územích. Posledním byl Boleslav I. (vládce Prahy, Čech a Krakova), kníže, jehož Ibráhím nazývá Bújislaw, král Frághy, což je označení pro Prahu. Ibráhím jednal s Boleslavem patrně stejně jako s Otou I. v Magdeburku. Ve zprávě popisuje Boleslava králem „Prahy, Bohemie a Krakova“.

Frágha Ibráhíma okouzila, protože vedle pražských trhů zachytil i celkový vzhled místa. „Je vy-

stavěna na řece, která je tam, z kamene a z vápna. Je menší, než jsou města a větší, než jsou vesnice (...). V její vyšší části je velká opevněná tvrz a v ní jest pramen vody tekoucí po povrchu a jeho voda prosakuje rovinaté části jejího údolí.“

Archeologové se domnívají, že onen silný pramen vyvěrá u Zlaté brány svatovítského chrámu, tedy u brány s Mozaikou Posledního soudu, uzavřené Horejcovou mříží s cyklem dvanácti měsíců. Historik Dušan Třeštík umístil zmíněné tržiště do oblasti dnešní Malé Strany, mezi Malostranské náměstí a Karlův most.

Ibráhím v Praze patrně dlouho nepobyl. Domů se vydal kupeckou cestou do Mohuče, dále kolem řeky Mosely do Francie a odtud na jih domů, do Španělska. Další osudy Ibráhíma ibn Jákúba jsou zastřeny tajemstvím. Přesto vstoupil do dějin, alespoň těch našich, konkrétně Prahy.

Luděk Sládek

Střední Evropa 919–1125: Sasko (žlutě), Franky (modře), Bavorsko (zeleně), Švábsko (oranžově), Lotrinsko (růžově vlevo) za vlády císaře Oty I. v roce 937 a 939

Kostel v dominantní poloze na návrší v historickém jádru obce v pohledu od severovýchodu.
Foto M. Tryml, 2014. © Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Kostelní pahorek v jižní části Bíleneckého náměstí na leteckém snímku z roku 1977. Foto K. Wartha. © Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

KAM s Vojtěchem Kašparem za **památkami** donedávna **ukrytými v zemi**

Románský kostel Stětí svatého Jana Křtitele v Dolních Chabrech

Na severním okraji Prahy nalezneme unikátní památku románského stavitelství, kterou je kostel Stětí sv. Jana Křtitele na Bíleneckém náměstí v Dolních Chabrech. V souvislosti s připravovanou rekonstrukcí kostela zde v průběhu sedmdesátých let minulého století proběhl archeologický výzkum, který přinesl zcela mimořádné výsledky, publikované autory výzkumu v nedávné době (2022) ve formě výpravné monografie.

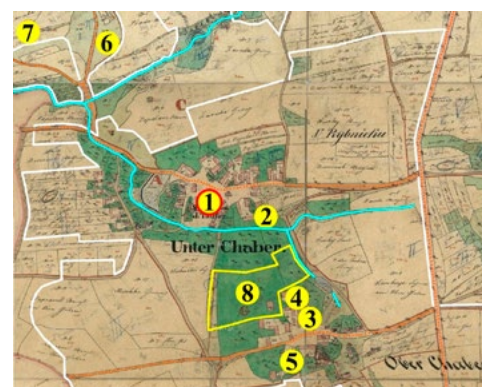
Dnes srostlice dvou vsí, Dolních a Horních Chaber, leží v mimořádně příznivé sídelní poloze s dobrými klimatickými i půdními podmínkami. I proto zde archeologické výzkumy evidují desítky dokladů sídlištních i pohřebních aktivit z celého období zemědělského pravěku od neolitu až po raný středověk. A na ten právě zaměříme svoji pozornost, jelikož historie obce vzniklé okolo pramené pánve Dražanského potoka je nepochybně starší, než nejstarší písemné zmínky o ní. První zmínky (z let 1092 či 1185) patrně souvisejí s jinými Chabry, Chrabry či Chaberci, a tak za první spolehlivý doklad existence obce považujeme listinu papeže Řehoře X. z roku 1273, kterou potvrzuje příslušnost Craber ke strahovskému klášteru.

Významnou roli nepochybně rovněž hrálo umístění Chaber při významné dálkové komunikaci obcházející strmé rokle Dražanského potoka

Na nároží kostela ve výšce 160 centimetrů nalezneme pozůstatky středověkého „graffiti“ z 15. století. Latinský nápis červenou hlinkou zvěstuje středověké přísloví: „Dokud se nemodlí srdce, jazyk se namáhá marně.“

a spojující Prahu přes Budyni nad Ohří se Saskem (Drážďany).

Na území dnešní obce evidujeme větší množství raně středověkých lokalit výrazně staršího

Výřez z indikační skici stabilního katastru z roku 1842 s vyznačením průběhu vodotečí (modře), hlavních komunikací (oranžově – dnes ulice Ústecká, Spořická a Měděnecká – Pod Zámečkem) a hranicí současně zástavby (bílá). Žlutými body jsou vyznačeny nejdůležitější středověké lokality: 1 – Kostel Stětí svatého Jana Křtitele. Upravil V. Kašpar. © Český úřad zeměměřický a katastrální

data, které patrně představují větší počet sídlištních jader – dvorců rozmístěných v okolí rozvětveného prameniště Dražanského potoka. Sídlíšní nálezy pocházejí například z historického jádra obce (č. p. 15), či ze západního břehu přítoku Dražanského potoka (ulice Na Rybníčku a Podhořská) či z okolí Hrušovanského náměstí a Spořické ulice. Naopak raně středověké pohřebiště se nacházelo v místě Červených vrchů na severozápadním okraji obce, které na počátku 20. století dokumentoval Eduard Štorch. Druhé raně středověké pohřebiště musíme předpokládat přímo v okolí kostela na temeni návrší v jižní části Bíleneckého náměstí.

A tuto dávnější historii obce potvrdil i archeologický výzkum, u jehož počátků stály mimořádné osobnosti středověké archeologie a památkové péče, např. Hubert Ječný, který byl vedoucím archeologického oddělení předchůdce dnešního pražského ústavu památkové péče, Julie Richterová z Muzea hlavního města Prahy a především osoby Zdeňka Dragouna a Michala Trymla, kteří

Návrší s kostelem a barokní zvonici v ohradní zdi hřbitova od západu na historické fotografii z roku 1932. Autor neznámý. © Národní památkový ústav, generální ředitelství

Pohled do románské apsidy kostela s odkrytými a restaurovanými malbami vzniklými ve dvou fázích v průběhu 13. století (Kristus v mandorle, apoštolové a mariánský cyklus). Foto J. Royt, 2014. © Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Pozůstatky odhalených stavebních konstrukcí v interiéru kostela těsně před jejich zasypáním. Foto M. Tryml, 2014. © Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

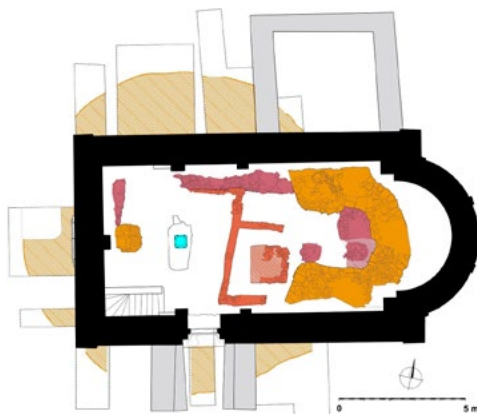
vat do 11. století s tím, že první vznikla nejpозději před polovinou a druhá v druhé polovině tohoto století.

Třetím kostelem byla kruhová rotunda s podkovovitou apsidou o vnějším průměru okolo

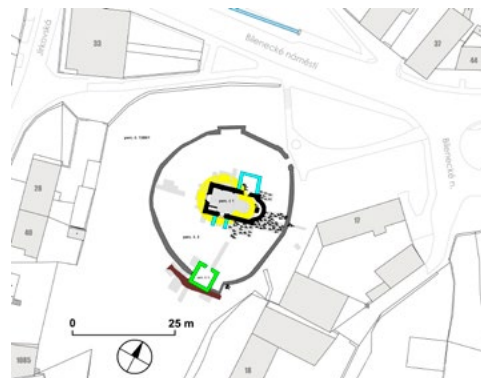
12 metrů, která byla zděna z opukových kamenů pojených hlínou. Na západní straně se nacházela tribuna (empora), kterou nesl sloup založený

Nahoře patka s nárožními drápky nesoucí sloup podírající tribunu v západní části románského kostela, dole část dlažby z románských reliéfních keramických dlaždic, jejíž část byla vyzvednuta a deponována v Muzeu hlavního města Prahy. Foto J. Hlavatý. © Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Půdorys odkrytých staveb s vyhodnocením jednotlivých stavebních fází kostela. Červeně podezdívka nejstaršího patrně dřevěného kostela; vínově druhý, podélný kostel s klasovým zdívem; oranžově apside rotundy; žlutá šrafura základový výkop lodi rotundy; černě stávající románský kostel s patkou s drábkou pro tribunu (modře). Kresba J. Vachuda. © Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

Půdorys současné stavby románského kostela (černě) s mladšími přístavbami (modře) a barokní zvonici (zeleně) v ohradní zdi hřbitova (tmavě šedá). Obrys rotundy (žlutě) a průběh příkopu odkrytého v hřbitově (hnědě). Podle Z. Dragouna a M. Trymla. © Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Praze

výzkum prakticky v úplnosti realizovali a zpracovali do výše uvedené publikace.

V rámci výzkumu interiéru i exteriéru kostela se podařilo identifikovat minimálně tři starší kostelní stavby, než je dnes zcela unikátní a obdivovaný románský kostelík. Mladšími stavbami těžce postižené dvě nejstarší stavby je možno velmi obtížně rekonstruovat i datovat. Ze starší stavby byla torzálně odkryta subtilní základová zdiva z opukových kamenů, která nejspíše nesla dřevěnou nadzemní část. Jednalo se o stavbu s poměrně širokou pravoúhloú lodí a pravoúhlým presbytářem. Mladší (druhá) stavba byla tvořena pravoúhloú lodí zděnou zajímavou technikou klasového zdiva ze šikmo skládaných opukových kamenů a doplněnou o blíže neurčitelný (pravoúhlý či apsidální) presbytář snad se základem oltářní mensy. Stavby je možno dato-

V Horních Chabrech v Ládevské ulici před č. p. 542, u křižovatky s ulicí Pod Křížem, nalezneme 172 centimetrů vysoký buližníkový kámen z nedalekého vrchu Ládví. Tzv. Zkamenělý slouha je spojován s keltskými menhiry s archeo-astronomickým významem.

na zděnou patku. Odkryty byly dvě úrovně podlah, starší tvořená drobnou hlinitokamenitou drtí a mladší, tvořená unikátními reliéfními keramickými dlaždicemi v maltovém loži datujícími stavbu do počátků a průběhu 12. století.

Stávající (v pořadí čtvrtý) jednolodní kostel s půlkruhovou apsidou byl postavený z pečlivě opracovaných opukových kvádrů a je přístupný od jihu pískovcovým portálem. Na západní straně měl rovněž tribunu, kterou nesl sloup založený na plasticky (drápky v nárožích) zdobenou základovou patkou odkrytou výzkumem. Ten rovněž odkryl pozůstatky kotvení dřevěného lešení používaného při stavbě objektu, který vznikl v průběhu třetí čtvrtiny 13. století.

Mgr. Vojtěch Kašpar, Archäia Praha, z. ú.

Karel IV. králem (680 let)

Intriky, zákulisní jednání a diplomatické umění stály za úspěšnou volbou. Otec Jan Lucemburský a strýc, trevírský arcibiskup Balduin, předvedli diplomatický „majstrštyk“.

Karel IV.,
ostatková scéna,
Karlštejn, kaple
svatě Kateřiny

Karel, tehdy ještě moravský markrabě, se stal novým králem Svaté říše římské 11. 7. 1346 v Rhensu na Rýně. Otec a strýc za pomoci papeže a spřízněných kurfiřtů úspěšně prosadili jeho volbu navzdory římskému císaři Ludvíku Bavorovi. Tehdy už slepý král Jan si radosti moc neužil. Oficiální korunovace v listopadu 1346 se nedočkala, protože koncem srpna padl v bitvě u Kresčaku. Najednou byl i český trůn volný. Nastala zásadní změna v uspořádání Evropy. Karlova hvězda krále a později císaře začala stoupat.

-babok-

Největší z Přemyslovců (755 let)

Václav II., pozdější šestý český král a první polský král z rodu Přemyslovců, se narodil v Praze 27. září 1271. Byl synem „krále železného a zlatého“ Přemysla Otakara II. a Kunhuty Uherské.

Návrat Václava II. v květnu 1283 do Prahy, Josef Mathauser

Jeho dětství poznamenala smrt otce na Moravském poli, po níž byl pět let vězněn poručíkem Otou Braniborským na Bezdězu, v Žitavě, Berlíně a Špandavě. Tady se formoval v muže opatrného, věřícího i schopného. Po návratu do země ho čekalo mnoho práce. Vydával potřebné zákony. Inicioval zásadní měnovou reformu (1300), kdy zavedl pražský groš, stabilní a žádanou měnu tehdejší Evropy. Vydal potřebný horní zákoník. Nebyl válečníkem, zato geniálním stratégem. Roku 1300 získal polskou korunu a roku 1301 korunu uherskou pro syna Václava III., což vedlo k obrovskému

Václav II. uděluje kutnohorským dolům horní řád

evropskému soustátí. Za jeho vlády se České království stalo respektovanou evropskou velmocí a významným kulturním centrem. Podporoval vzdělanost, do království zval umělce a básníky, jeho dvůr patřil k nejhonosnějším v Evropě. Václav zemřel předčasně 21. 6. 1305 v Praze na tuberkulózu. Jeho ostatky byly uloženy v bazilice Zbraslavského kláštera, který založil jako velkolepé rodové pohřebiště. Za vlády Václava II. české země dosáhly svého absolutního středověkého mocenského vrcholu.

Alois Rula

Bez důkazu opaku (610 let)

Uplynul bezmála rok od popravy mistra Jana Husa z popudu kostnického koncilu, vykonané kostnickou samosprávou 6. 7. 1415. V Čechách to přesto stále vřelo a schylovalo se k husitské rebelii.

Karolinum, studie F. X. Margolda, 1939

Když pražská univerzita 11. září 1416 vydala osvědčení o Husově bezúhonném životě a pověsti, přihlásila se tak k Husovu odkazu a učinila krok k rozchodu

s odpůrci husitství. O Husově bezúhonnosti nebylo doma pochyb. Řečeno právníkem žargonem, listina obsahovala osvědčení mistrovsky nevinu, o kterých není právního sporu ani jiné pochybnosti, byla veřejnou listinou s presumpcí správnosti, proti jejímuž obsahu se šlo bránit jen důkazem opaku. Církevní koncil v Kostnici ale zareagoval jinak. Činnost pražské univerzity na neurčito zastavil.

-lgs-

Architekt a stavitel (280 let)

Český architekt, dvorní stavitel a podnikatel Josef Zobel se narodil 25. září 1746 v tyrolském Gränu. Po přestěhování do Prahy získal v roce 1776 měšťanské právo s právem volit, být volen, provozovat řemeslo, obchod, kupovat nemovitosti a podléhat výhradně městskému soudu.

Dům U Schnellů, Praha – Malá Strana,
přestavba Josef Zobel, 1811

Dům U Hybernů, empírová přestavba
Josef Zobel, 1810

Umělecká rodina Zobelů byla spřízněna s malostranskou rodinou Demartiniů a stavitelskou rodinou Hergetů. Josef Zobel se zapsal do historie architektury řadou přestaveb významných pražských domů na Malé Straně, Starém a Novém Městě v různých stylech, především však v klasicistním.

Mezi nejvýznamnější patří např. dům U Hybernů, Hergetova cihelna nebo kostel sv. Gotharda v Praze-Bubenči. Dále se podílel na rekonstrukcích několika pražských paláců, mj. Kolowratského, Vrtbovského, Rohanského či Chotkova. Zúčastnil se také stavby pevnosti Terezín spolu s dalšími architekty. V roce 1789 se stal dvorním stavitelem Pražského hradu. Byl dvakrát ženatý a měl syna Jana a dceru Vileminu. Jeho druhou ženou se stala vdova po podnikateli Franzi Hergetovi.

Syn Jan Klement se stal také architektem a stavitel a působil stejně jako otec především v Praze. Josef Zobel zemřel 8. 3. 1814 v Praze ve věku 67 let (matriční záznam udává 69 let). Pochován byl na Malostranském hřbitově na Smíchově.

Alice Braborcová

Pojmenoval, co se dalo (235 let)

Český lékař, zoolog a mineralog Jan Svatopluk Presl byl jedním z nejvýznamnějších přírodovědců 19. století. Narodil se 4. září 1791 v Praze do německo-české rodiny a byl pokřtěn Jan Evangelista Leopold.

Jan Svatopluk Presl

Hrob Karla Bořivoje Presla a bratra Jana Svatopluka, Vyšehradský hřbitov

Otec Jakub Presl pocházel z Alsaska a pracoval jako výrobce špendlíků a jiných drátěných výrobků, matka Terezie, roz. Straková, byla českého původu. Jan vystudoval piaristické gymnázium a společně s bratrem Karlem se již během studií zajímal o botaniku. Na Karlo-Ferdinandově univerzitě získal titul doktora lékařství. Od roku 1812 začal pracovat s bratrem na herbárii sušených výtrusných rostlin, kterého vydali celkem šest svazků. Presl dále působil jako profesor přírodovědných oborů na vysokých školách

v Praze a Olomouci. V roce 1831 spoluzakládal Matici českou a roku 1847 se stal členem Vídeňské akademie věd. Angažoval se též v politice, ve volbách roku 1848 byl zvolen do Říšského sněmu. Společně s J. Jungmannem se podílel na založení prvního česky psaného vědeckého časopisu Krok. Spoluzakládal českou odbornou terminologii několika vědních oborů, zejména v mineralogii, zoologii a botanice. Vděčíme mu například za jména rostlin, jako jsou kopretina, kukuřice, šťovík či bledule, dále za názvy zvířat, jako jsou tuleň, lachtan, zubr, mrož nebo hroch, a je autorem názvů chemických prvků, například vápníku, draslíku či kyslíku. Jan se nikdy neoženil a zemřel bez potomků. Odešel 6. 4. 1849 ve věku 57 let a původně byl pochován na Olšanských hřbitovech. V roce 1894 byly ostatky obou bratrů přeneseny na Vyšehradský hřbitov.

-alba-

Kaván krajinář (160 let)

David Kaván, chalupník z Víchovské Lhoty u Jilemnice č. 32, a Anna, roz. Kubátová (č. 22), měli tři děti. První se narodil 10. září 1866 František (po dědečku Kavánovi), poté Marie (po babičce Kavánové) a Jan (po dědečku Kubátovi).

František Kaván na své výstavě v muzeu v Hradci Králové, 1932

František Kaván: Ve Lhotě Bradlické pomrzly květy, vystaveno 1936 na 89. výstavě Jednoty umělců výtvarných v Praze

Hluboce věřící rodina, která patřila k jednotě bratrské, ale v matrice byla vedená jako katolická, chtěla, aby se syn František stal knězem. Po absolvování jednotřídní veřejné školy v Křižlicích proto ve 14 letech přešel na doporučení učitele na hradecké gymnázium, kde se však nadchl pro malířství a sám začal malovat. Po maturitě se rozhodl pro studium malířství a roku 1889 odešel do Prahy na Akademii výtvarných umění, kde studoval u mistra Mařáka. Jeho spolužáky byli F. Engelmüller, A. Slaviček, V. Březina, J. Minařík, J. Panuška a O. Lebeda. V letech 1892–1893 se ve své tvorbě zaměřoval především

na perspektivu. O prázdninách roku 1894 namaloval u své chalupy obraz „Podmrak“, který na Expositi-on Universelle 1900 v Paříži získal zlatou medaili. Kolem roku 1895 vrcholila jeho realistická tvorba. Odklon od realismu se projevil i odchodem z Akademie výtvarných umění (1896). Téhož roku v srpnu se oženil s Helenou, dcerou řemeslníka z Vysokého Mýta (zemřela v roce 1926). Podruhé se František oženil 31. 5. 1930 s Pavlínou, vdovou po příteli malíři Janu Širovi. V té době pořádal řadu výstav a dostávalo se mu uznání. Návrat do Libuně představoval poslední období jeho tvorby. Jeho technika se zjednodušila a paleta se projasnila. Nejraději maloval krajinu v květu. V roce 1937 manželé koupili vilu v Dolní Kalné, kde měl František ateliér. Po zabrání pohraničí a zákazu malovat v okolí se však vrátil do Libuně. Krátce nato, 16. 12. 1941, František Kaván v Libuni zemřel na prudký zápal plic. Pohřben byl na místním hřbitově.

Luděk Sládek

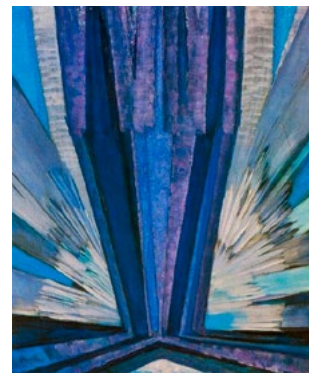
Abstrakce mu byla vlastní (155 let)

Významný český malíř, grafik a ilustrátor František Kupka se narodil 23. září 1871 v Opočně. Patří mezi zakladatele moderního abstraktního malířství a výtvarného směru orfismu.

František Kupka, Vlastní portrét, 1905, Národní galerie Praha

Pocházel z rodiny notářského úředníka Václava Kupky a jeho ženy Josefy, roz. Špačkové. Vyrůstal v Dobrušce, kde se nejprve vyučil sedlářem, ale již tehdy se začal věnovat výtvarnému umění. Na přímluvu rodinného přítele byl poslán do řemeslnické školy v Jaroměři a pak na Akademii výtvarných umění v Praze. V roce 1891 odešel do Vídně a a poté jako stipendista do Paříže. Na studia si přivydělával malováním plakátů, vyučoval náboženství a vystupoval jako spiritistické médium. Poprvé se mezinárodně proslavil satirickými kresbami v pařížském ča-

František Kupka, Modrá, 1914

sopise. V roce 1914 odešel na frontu, byl raněn a také pomáhal organizovat československé legie ve Francii. Po válce přednášel v Praze i Paříži, většinu svého života strávil ve Francii. V letech 1919–1938 byl jeho mecenášem podnikatel a sběratel Jindřich Waldes, kterému Kupka nakreslil slavnou firemní značku pro Koh-i-noor. Mezi nejznámější Kupkova díla patří např. *Amorfa: Dvojbarevná fuga*, nebo *Amorfa: Teplá chromatika*. Manželství s Eugenií Straubovou bylo bezdětné. Zemřel 24. 6. 1957 v Puteaux ve Francii a byl pohřben na hřbitově Père-Lachaise, v kolumbáriu, oddělení 87, schránka č. 22696. Kupka byl členem zednářské lóže, a pohřební obřad se tedy uskutečnil bez veřejnosti a květin.

Alice Braborcová

5. 9. 1941 (85 let)

Premiéra filmu Martina Friče **Tetička** s Růženou Naskovou v hlavní roli. Příběh podle divadelní hry Strašidelná tetička od J. Tumlíře vypráví o lidské chamtivosti, touze po dědictví a napravení rozhádané rodiny. Film kombinuje prvky konverzační satiry a situační, lehké strašidelné komedie.

6. 9. 1931 (95 let)

Z pražského rozhlasového studia Radiojournalu (tehdejší Československý rozhlas) se vysílala vůbec **první kompletní studiová realizace opery** v dějinách českého rozhlasu. Šlo o jednoaktovou komickou operu Tvrdé palice z roku 1874 od Antonína Dvořáka z prostředí českého venkova.

1. 9. 1941 (85 let)

Všichni Židé starší 6 let **musí nosit viditelné žluté hvězdy**. Nařízení vydal R. Heydrich v Berlíně a znamenalo zásadní krok v systematickém vyčleňování židovského obyvatelstva ze společnosti a jeho následné deportaci do koncentračních táborů. V protektorátu platilo od 19. 9. 1941.

6. 9. 1946 (80 let)

Premiéra české veselohry **Nezbedný bakalář** režiséra Otakara Vávry podle povídky Peklo a Nezbedný bakalář Zikmunda Wintera z prostředí Rakovníka v roce 1587. V hlavních rolích: Zdeněk Štěpánek, Vlasta Matulová, František Smolík, Otomar Korbelář, Jaroslav Marvan a Jaroslav Vojta.

11. 9. 1861 (165 let)

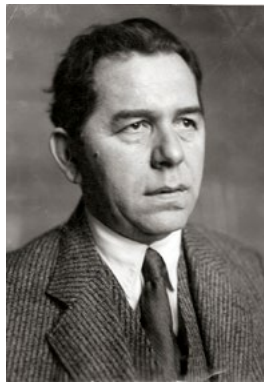
Vyučovací jazykem na pražských školách byla ustanovena **čeština**. Podle zákona z roku 1866 byly oba zemské jazyky (čeština a němčina) rovnoprávné (tzv. diglosie). Vyučovací jazykem ve škole byl zpravidla jen jeden z nich. Na středních školách pak byl druhý jazyk povinným předmětem.

Výtvarník a pedagog (145 let)

František Kysela, významný český malíř, grafik, průmyslový a scénický výtvarník, se narodil 4. září 1881 v Kouřimi. Měl šest sourozenců a jedním z nich byl pozdější architekt Ludvík Kysela.

Po přestěhování rodiny do Prahy studoval na gymnáziu a v letech 1900–1904 a 1905–1908 na pražské Umělecko-průmyslové škole (UPŠ) u Karla Vítězslava Maška. Mezi lety 1904–1905 studoval na AVU u Hanuše Schwaigera. Podnikl studijní cesty do Německa, Francie, Itálie, Holandska a Anglie. Od roku 1913 byl pedagogem UPŠ

v Praze, v roce 1917 se stal profesorem. V letech 1924–1926 a 1930–1932 byl rektorem školy. Zavedl studium mozaikářství a podílel se na rozvoji českého loutkářství. K jeho žákům patřil Josef Skupa či Karel Svoboda. V jeho

František Kysela, před rokem 1924

Vitráž rozety v katedrále sv. Víta

díle se prolínají prvky lidového umění, art deco i secese. Často spolupracoval s architekty Pavlem Janákem a Josefem Gočárem. K vrcholům jeho tvorby patří soubor osmi gobelínů s názvem Řemesla vytvořený pro výstavu v Paříži

(1925). Na souboru se podílela textilní výtvarnice Marie Hoppe-Teinitzerová a byl oceněn Grand Prix a Zlatou medailí. Aktivně se podílel na činnosti uměleckých spolků, např. Artěl, SVU Mánes, Svaz českého díla a dalších. Byl autorem 41 realizovaných scénických a kostýmních výprav (Vinohradské divadlo, Národní divadlo). Významné jsou jeho vitráže, zejména

rozeta Stvoření světa na západním portálu katedrály sv. Víta. František Kysela zemřel 20. 2. 1941 v Praze a pohřben byl na Olšanských hřbitovech. Jeho žena Olga a syn Stanislav zahynuli v Osvětimi. -mf-

foto © Wikimedia Commons, autor Erwin Meier

Hledal pravdu do konce života (130 let)

Český herec, režisér, scenárista a dramatik Zdeněk Štěpánek byl jednou z nejvýraznějších a nejznámějších osobností naší divadelní a filmové scény. Narodil se 22. září 1896 v Tvoršovicích u Benešova.

Pocházel z umělecké rodiny, děd Jan Nepomuk Štěpánek byl ředitelem Stavovského divadla, otec Vincenc František vynikajícím hudebníkem a zpěvákem. Sám Zdeněk vystudoval hospodářskou školu, krátce pracoval v lihovaru a na statku, ale zvítězila touha stát se hercem. Hrál u kočovných společností, ale jeho kariéru přerušila první světová válka. V roce 1915 dobrovolně na-

rukoval, byl zajat na ruské frontě a poté působil v Kyjevě v různých profesích, od kuchaře až po herce a režiséra krajan-ského divadla. Roku 1920 se vrátil do Prahy, stal se členem Divadla na Vinohradech a posléze i Národního divadla,

Zdeněk Štěpánek

Zdeněk Štěpánek ve filmu Svatý Václav, 1929

kde hrál a režíroval až do své smrti. Proslul svým výrazným herectvím, oplýval drsným mužným hlasem, který uplatnil i při recitování poezie a v rozhlasu. Ve filmu ztvárnil několik významných postav české historie, mj. svatého Václava,

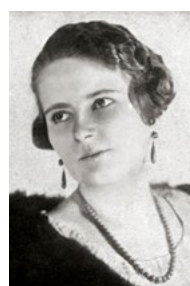
Jana Husa, Jana Žižku nebo Mikuláše Dačického z Heslova. Během druhé světové války jeho herectvou oblíbenost zneužili nacisté a po jejím skončení byl vyšetřován disciplinární komisí. Podařilo se mu však očistit, ale následně byl nucen se zapojit do budovatelské kinematografie nového režimu. Zdeněk Štěpánek byl dvakrát ženat, z manželství se narodily čtyři děti, z nichž dcera Jana a synové Petr a Martin se také věnovali herectví. Zemřel 21. 6. 1968 v Praze na srdeční infarkt a byl pochován na Slávi-ně na Vyšehradském hřbitově.

Marie Petrušková

foto © redakce; Wikimedia Commons

1841
(185 let)
Antonín Leopold Dvořák
* 8. 9. 1841
† 1. 5. 1904
český hudební skladatel, světově nejhranější tvůrce

1891
(135 let)
Ada Nordenová
* 14. 9. 1891
† 18. 12. 1973
česká pěvkyně, sopranistka a sólistka Opery ND v Praze

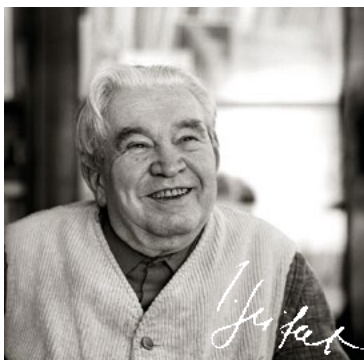

1906
(120 let)
Jaroslav Ježek
* 25. 9. 1906
† 1. 1. 1942
český hudební skladatel, dirigent a klavírista

Jaroslav Seifert, rodák žižkovský (125 let)

Představovat obsírněji Jaroslava Seiferta, českého básníka, spisovatele, novináře a překladatele, by nejspíš bylo opakováním již mnohokrát napsaného. Jaroslavův otec, původně úředník, později obchodník a nakonec dělník, snad vinou společenského sesunu, snad díky sociálnímu citění, snad pro obojí, se stal zaníceným socialistou, zatímco jeho manželka byla hluboce věřící katolička.

Do těchto a navíc chudých žižkovských poměrů se Jaroslav narodil 23. září 1901. Rodina žila v dnešní Bořivojově ulici č. p. 104, ale často se stěhovala. Žili také v domě u Prandstetterů, na někdejší Karlově, později Kalininově, dnes Seifertově třídě č. p. 20 (ve stejném bytě jsem vyrůstala i já, pozn. autorky). Rodičovské protipóly, nuzné poměry i svérázný kolorit Žižkova stále častěji „vyháněly“ Jaroslava na toulky Prahou. Nakonec tak zameškal dost hodin na to, aby nedokončil studia c. k. na vyšším gymnáziu na Žižkově, stejně jako studia privátního žáka gymnázia na Vinohradech. V roce 1919 mu ale vychází první básně a první básnická sbírka „Město v slzách“ v roce

1921. V téže roce byla založena KSČ a Jaroslav se stal jejím členem. Patřil mezi členy hnutí Devětsil a stál na počátku českého uměleckého směru poetismu. Válku přežil jako redaktor v Národní práci. V 50. letech mu nemoc

znemožnila další aktivní činnost, což mu nezabránilo vystoupit na II. sjezdu československých spisovatelů (1956), kde kritizoval kulturní politiku komunistů vůči nepohodlným autorům, ke kterým sám také patřil. O to kurióznější je fakt, že o deset let později (1966) obdržel titul národní umělec a o dalších deset let později, v prosinci 1976, patřil k prvním signatářům Charty 77. S příchodem normalizace upadl v nemilost zcela. Navzdory tomu mu byla udělena Nobelova cena za literaturu (1984), ale pádu komunistického režimu se nedožil. Umírá 10. 1. 1986. Navzdory všem protivenstvím dnes jeho dílo po právu patří k národním pokladům.

Lucie Sládková

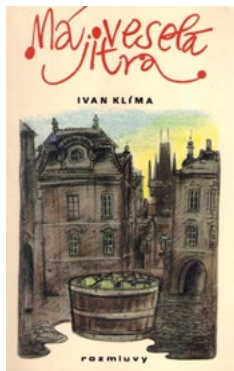
Člověk má usilovat o štěstí (95 let)

Český spisovatel a dramatik Ivan Klíma, rodným jménem Ivan Kauders, přišel na svět 14. září 1931 v Praze. Pocházel z židovské rodiny, otec Vilém byl vědeckým odborníkem, matka Marta, roz. Synková, zůstala v domácnosti.

V deseti letech byl s celou rodinou internován v Terezíně, který opustil až po osvobození sovětskou armádou v květnu 1945. Vystudoval gymnázium a Filozofickou fakultu UK, obor čeština a literární věda. Po studiu pracoval jako redaktor časopisu Květy, Literárních novin a v nakladatelství Československý spisovatel. V letech 1969–1970 pobýval pracovně v USA a po návratu mu byla zakázána publikační činnost. Dalších 20 let se živil jako svobodný spisovatel a pracoval v dělnických profesích. Publikoval v samizdatových edicích nebo exilových vydavatelstvích. Klímovo literární dílo je obsáhlé a žánrově velmi pestré.

Ivan Klíma, prázdniny 2011

Ivan Klíma, Má veselá jitra, vyd. Rozmluvy, 1990

Psal prózu, zejména povídky a novely, dramata, reportáže, eseje i knížky pro děti. Mezi známá díla patří román Soudce z milosti, Ostrov mrtvých králů, sbor povídek Má veselá jitra, Moje první

lásky nebo hry Zámek a Porota, pro děti Markétin zvěřinec či Kokrhací hodiny. Zvláštní význam má jeho esej Karel Čapek, věnovaný spisovatelově literárnímu a ideovému odkazu. Ivan Klíma se stal jedním z nejprekládanějších a nejznámějších českých autorů, jeho dílo bylo přeloženo do 31 jazyků. V roce 1989 spoluzakládal Obec spisovatelů a v letech 1990–1993 byl předsedou českého PEN klubu. S manželkou Helenou měl dvě děti, dceru Hanu a syna Michala. Zemřel 4. 10. 2025 v Praze ve věku 94 let. Pochován byl na Novém židovském hřbitově na Olšanech.

Alice Brabercová

1906
(120 let)
Václav Smetáček
* 30. 9. 1906
† 18. 2. 1986
český hobojsista, dirigent, hudební vědec a skladatel

1931
(95 let)
Ladislav Fialka
* 22. 9. 1931
† 22. 2. 1991
český herec, mim, zakladatel klasické a moderní pantomimy

1946
(80 let)
Hana Zagorová
* 6. 9. 1946
† 26. 8. 2022
česká zpěvačka, textařka, herečka

Historia magistra vitae

14. 9. 1656 (370 let)

Druhorozený syn císaře Ferdinanda III. **Leopold I. byl korunován českým králem** v katedrále svatého Víta na Pražském hradě. Leopold byl tehdy teprve šestnáctiletý mladík. Svatováclavskou korunu mu na hlavu vložil pražský arcibiskup, kardinál Arnošt Vojtěch z Harrachu.

16. 9. 1966 (60 let)

V rozhlasovém humoristickém pořadu se objevila **první zpráva o existenci českého velikána Járy Cimrmana**. Tehdy šlo jen o řidiče parního válce a sochaře, který v nafukovací hale fiktivní (Nealkoholické) Vinárny U Pavouka vystavoval svá umělecká díla, věci zdeformované parním válcem.

19. 9. 1871 (155 let)

První vlak projel prvním vinohradským tunelem v Praze dne 19. 9. 1871. Slavnostní jízdy se tehdy zúčastnil například kníže Jan Adolf Schwarzenberg. Technická a zkušební jízda proběhla již 14. 9. a pravidelná veřejná doprava byla zahájena o několik týdnů později, 14. 12. 1871.

25. 9. 1936 (90 let)

Premiéra v pražských kinech Juliš a Světozor **filmu Ulička v ráji** od Martina Friče s Hugo Haasem v hlavní roli. Na rozdíl od většiny ostatních ztěštěných komedií dvojice Frič a Haas (jako byl např. Mazlíček nebo Mravnost nade vše) je spíše melodramatem a sentimentální komedií.

27. 9. 1941 (85 let)

Několik hodin po příjezdu R. Heydricha do Prahy **byl zatčen předseda protektorátní vlády**, divizní generál Alois J. Eliáš, a to za odbojovou činnost. Byl odsouzen k trestu smrti a 19. 6. 1942 zastřelen na Kobyliské střelnici. Po válce byl povýšen do hodnosti armádního generála.

výherci, odpovědi

SOUTĚŽE ZA MĚSÍC ČERVENEC/SRPEN 2026

Celkem soutěžilo 719 čtenářů, z toho 421 žen a 298 mužů.

Nejvíce odpovědi přišlo:

Jihomoravský kraj: 17,39 %

Hl. město Praha: 15,02 %

Středočeský kraj: 9,74 %

Liberecký kraj: 7,37 %

Ústecký kraj: 6,54 %

Moravskoslezský kraj: 6,54 %

Jihočeský kraj: 6,12 %

Křížovka s Radiotékou Českého rozhlasu:

tajenka: ... knížecí pokoje a zbrojnice.

soutěžilo: 404 čtenářů; 254 správně; 150 špatně

výherci: Miloš Bajgar, Praha 12; Jiřina Vránová, Jihlava 6;

Jan Šváb, Dobřany

Soutěž o vstupenky na koncert Mezinárodního varhanního festivalu

otázka: Z jakého materiálu je většinou vyroben čínský hudební nástroj dizi?

odpověď: b) bambus

soutěžilo: 315 čtenářů; 314 správně; 1 špatně

výherci: Magdalena Ferreira, Praha 5 – Slivenec;

Michal Řezáč, Praha 5

Všem výhercům srdečně blahopřejeme.

Partnerem křížovky je

Radioteka.cz
Český rozhlas

Velký výběr audioknih, hudebních titulů na CD, LP a knih najdete na jednom místě v e-shopu Radioteka.cz.

Radiotéka doporučuje:

**Miloš Šenkýř,
Tomáš Kreml**

**100+26 brněnských
kuriozit, absurdit
a bizarností**

Kniha 126 zbrusu nových příběhů spojených s Brnem navazuje na předchozí dva díly, které si u čtenářů získaly značnou oblibu. Nová dávka brněnských kuriozit, absurdit a bizarností opět nabízí důvody, proč mít v srdci Brno jako originální a nezaměnitelné město. Je určena pro jeho obyvatele i pro ty, kteří mají moravskou metropoli rádi – i když se na ni občas dívají trochu škodolibě.

Odpovědi na **tajenku křížovky** nám pošlete do 10. září z www.kampocesku.cz/souteze nebo www.prazskyprehled.cz/souteze. Tři výherci získají cenu od Radiotéky Českého rozhlasu.

Podmínky soutěží najdete na www.kampocesku.cz/ všeobecně-podmínky. Zaslání odpovědí prostřednictvím e-mailu a poštou není možné.

křížovka

Kostel ... je výraznou kulturní památkou a především dvojicí různě vysokých věží zasahuje do panoramatu města. Jeho stavba započala již v roce 1300 a je spojen se jmény umělců jako J. Schubert, F. I. Lechner či Ignác Raab.										
POMŮCKA: AEK	JEZ	1. DÍL TAJENKY	JÍL SLOVENSKY	TEXTOVÁ ZPRÁVA ZKR.	ZÁJMENO UKAZOVACÍ		VYDÁVATÍ HLAS KOZY	I TENTO	DANIEL DOMÁCKÝ	ODLIŠNÝ NÁŘEČNĚ
SPOLYKAT						OZNAČENÍ DELKY SATU				
TROPICKÉ STROMY						UHLOVODÍK SE DVĚMA UHLÍKY TAMTO				
LIDOVÉ NOVINY ZKR.			SMOTANÝ MLÁDĚ KOSA							
SPZ PRAHY				TAMTEN ČES. POLIT. STRANA					2. DÍL TAJENKY	POCHUTNÁVAT SI
POCHODOVÝ POVEL					OTEC ZASTAR. NÁDOBA U STUDNY			INIC. ZPĚV. MUKA INIC. MOD. PERGNEROVÉ		
	SÍŤ ČERPACÍCH STANIC ODEZVA					JIHO-EVROPAN DRUH KORENÍ				
MALÁ OVCE							PRVNÍ NOV. SPOLEČNOS HL. MĚSTO NORSKA			
INICIÁLY ZPĚVÁCKY ZAGOROVÉ			DRUH REP. RODUKCE TAŽNÁ ZVÍŘATA					CHEM. ZN. SODÍKU OTÁZKA 3. PÁDU		
KRÁL ZVÍŘAT				NALEZIŠTĚ TÝKAJÍCÍ SE SOUTĚŽE						
KORÁLOVÝ ÚTES					NÁHLÝ ZVRAT STRÁDAT					NAKLÁDACÍ PLOŠINY
MOHUTNĚT						JM. HERCE SHARIFA ATL. KLUB ANG. ZKR.				
	TYRŠŮV ODZNAK ZDATNOSTI ZKR.	ZNAČKA HRAČEK PŘÍŤOK LABE					POKŘÍK KLÁVESY NA POČÍTAČI			
ZVUK TROUBENÍ			PRÁVO VOLBY INIC. POL. RAŠINA					INICIÁLY ZPĚVÁKA MLÁDKA ČAJ ŘÍDCE		
3. DÍL TAJENKY						DRUH TANCE				
ZAHLOUBIT RÝCEM						KREVŇÍ TRUBICE MN. Č.				

soutěž o vstupenky

Kolik inscenací představí Festival slovenského divadla v září 2026 v Divadle Bez zábradlí?

a) dvě b) tři c) čtyři

Odpovědi zasílejte do 10. září z www.kampocesku.cz/souteze a www.prazskyprehled.cz/souteze. Tři výherci obdrží dvě volné vstupenky na vybrané představení Divadla Bez zábradlí.

LAST RIDE

4 - 5. 9. 2026

VÝSTAVIŠTĚ HOLEŠOVICE

HARLEYDAYS.CZ

LUCSEMBURKOVÉ

rodokmen LP 998–1458

Lucemburkové jako druhá česká královská dynastie vládli ZEMÍM KORUNY ČESKÉ v letech 1310–1437. Ručně malovaný rodokmen včetně postav a typických detailů pro období gotiky ocení snad každý milovník historie. Rozměr tisku na formát A1 zaručuje dobrou čitelnost i přehlednost. Skvělý dárek, unikátní dekorace, didaktická pomůcka.

KOUPÍTE NA E-SHOPU REDAKCE
www.kampocesku.cz/eshop

poštovní zásilka: 399 Kč (poštovné 100 Kč platí pouze pro Českou republiku)
osobní odběr v redakci: 150 Kč (+ tubus 49 Kč)

• rozměr A1 (594 x 841 mm) • baleno do tubusu • dodává Česká pošta jako doporučený, pojištěný balík do ruky
 KAM po Česku, Kubelíkova 30, Praha 3

KONEC

neplacené části

ČÍST DÁL
předplatitel